

FIGUR 2.2 Oversigt over integrationsformer

	regional / global	mellem-/ overstatslig	bredde / dybde	statslig / ikke-statslig	økonomisk / politisk
vedrører	geografisk udstrækning	suverænitets-afgivelse	integrationens karakter	integrationens niveau	integrationens indhold
forskelle	region eller verdensdel / hele verden	nationalstater beholder sidste ord / internationale organisationer bestemmer	kvantitativ: antal lande og sagsområder der er omfattet / kvalitativ: grad af suverænitets-afgivelse, tæthed i samarbejdet	aftaler mellem regeringer / transnationale forbindelser ml. individer, grupper og virksomheder	øget handel, kapitalbevægelser m.v. / øget regulering og øget harmonisering af lovgivning

ket, og er derfor optaget af at få drejet EU i den rigtige retning. Og så er der den mest positive gruppe der hæfter sig ved fordelene ved integrationen, hvoraf nogle direkte fremhæver EU som grundlag for både velstand og fred i Europa. Denne gruppe ønsker samarbejdet videreudviklet efter de spor der er lagt.

Integrationen inden for EU rejser nogle grundlæggende spørgsmål for de samfund og de stater der deltager, og det er på den baggrund ikke så mærkeligt at der opstår stor uenighed. For bedre at forstå uenigheden er det nødvendigt at kende de former integrationen kan antage, og hvor man kan placere EU under disse former. Der gennemgås fem sondringer vedrørende integrationsformer (se fig. 2.2). Der er overlapninger mellem dem, men opdelingen giver et overblik og tjener som udgangspunkt for diskussion – og for at forstå hvad EU er.

2 Integrationsformer og kampen om dem

Regional vs. global integration

Det er vigtigt at gøre sig klart hvilket geografisk område en bestemt integrationsproces vedrører – og her er sondringen mellem regi-

onal og global integration central. EU er entydigt et eksempel på *regional* integration idet kun europæiske lande kan blive optaget som medlemmer. Formålet er at skabe større samarbejde i en afgrænset del af verden, i dette tilfælde Europa. I andre verdensdele er der tilsvarende – men ikke nær så fremskredne – integrationsprocesser i gang. En række organisationer kan nævnes som eksempler herpå: ASEAN i Sydøstasien, Den Afrikanske Union i Afrika syd for Sahara, MERCUSOR i Sydamerika, NAFTA i Nordamerika. NATO er også udtryk for regional integration – her med hovedvægt på det militære samarbejde og geografisk begrænset til lande i Europa og Nordamerika.

Over for de regionale organisationer står de *globale* der i princippet er åbne for alle stater og alle befolkningsgrupper i verden. Mest kendt er FN og dens underorganisationer som f.eks. UNICEF (børns forhold), UNESCO (uddannelse og kultur), WHO (sundhed), FAO (fødevarer). Næsten alle stater i verden er medlemmer af disse organisationer. Uden for FN-systemet men også med global rækkevidde står en organisation som WTO der behandler internationale handelsspørgsmål. Der findes også globale organisationer hvor det ikke er stater men *enkeltpersoner* og

lokale foreninger (såkaldte NGO'ere) der er medlemmer. Det gælder f.eks. Amnesty International der har beskyttelse af menneskerettigheder som formål, og Greenpeace der arbejder med miljøproblemer. Selv om det ikke er stater der her samarbejder, indgår disse organisationer også i det man benævner den globale integrationsproces.

I hvor høj grad er der modstrid mellem regional og global integration? En del EU-modstandere bruger en sådan modstrid som begrundelse for deres modstand. Flere argumenter kan anføres til støtte herfor: (1) Mange problemer, som f.eks. miljøproblemerne, er først og fremmest globale, og de bekæmpes derfor også bedst på globalt plan. (2) Ved at satse på de regionale problemer er der en risiko for at de globale negligeres eller direkte modarbejdes. Et eksempel er at EU gennem sin landbrugspolitik har søgt at give det europæiske landbrugserhverv gode vilkår, men samtidig har undergravet eksistensvilkårene for mange landmænd i den tredje verden og dermed øget de globale fattigdomsproblemer.

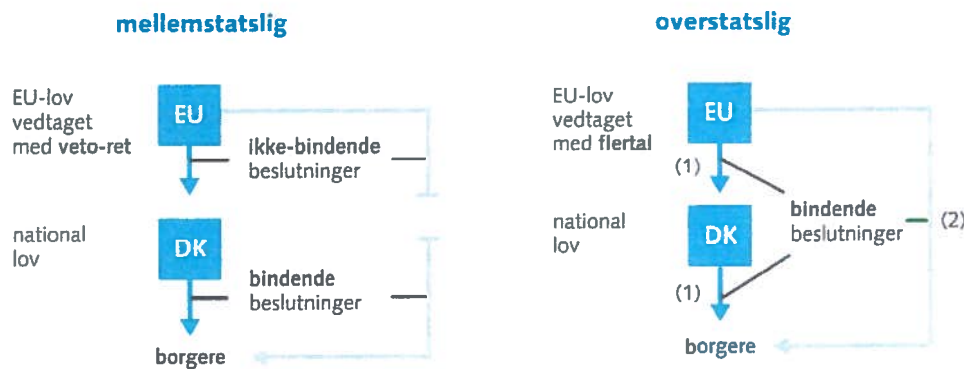
(3) Regional integration kan medføre skabelsen af nye fjendebilleder idet der skelnes skarpt mellem befolkningsgrupper der tilhører stater henholdsvis inden- og udenfor dem der deltager i integrationen. I forbindelse med beskyttelsen af EU's ydre grænser taler man således om 'Fort Europa'. Er det med til at øge modsætningerne på globalt plan og gøre de globale flygtningeproblemer endnu vanskeligere at løse?

OPGAVE: Overvej tilfælde hvor der er harmoni mellem regional og global integration, og som kan bruges til at imødegå ovenstående argumenter, f.eks. på miljøområdet.

Mellemstatslig vs. overstatslig integration

Afgørende for hvilken af disse to former for integration der er tale om, er om staterne afgiver formel suverænitet eller ej. Afgiver de suverænitet er det overstatslig integration, afgiver de ikke suverænitet er integrationen kun mellemstatslig.

FIGUR 2.3 Mellemstatslig og overstatslig integration

For at tale om overstatslig integration skal blot én af de to i teksten nævnte betingelser være opfyldt: enten bindende flertalsbeslutninger eller beslutninger med direkte retskraft (pil 2). I den mellemstatslige integration er ingen af dem opfyldt. Men der kan godt være tale om flertalsbeslutninger, blot de ikke er bindende; og bindende beslutninger kræver at landene har vetoet. Hvis beslutningerne i den overstatslige model følger pil 1, kaldes de inden for EU direktiver; følger de pil 2 kaldes de forordninger.

Suverænitets
måder. Her vil
tingelser er op
organisation be
de flertalsafgør
organisation ka
retskraft over fo
medlemsstateri
fratages den sta
balt centrale m

Bindende fle
ten kan tvinges
ger som den sel
stration kan na
stå uden for EU
asylområdet. H
bejde, kunne er
at en dansk reg
get til at lempe
derpolitik og f
vendt er Danm
miljøsamarbejd
har skullet tillæ
ner som ellers h
overstatslige sa
europæiske me
har haft en me
ges til at genn

At beslutnin
ganisationer ha
gere og virkson
medfører at na
af beslutningsp
har mulighed fi
fase, men når b
de ikke længere
sige at de love s
rette sig efter ik
vedtaget af ved
parlament. En
naturligvis stor
færnes magtpos
vi hidtil har for

Suverænitetstafgivelse kan defineres på flere måder. Her vil vi tale om det når én af to betingelser er opfyldt: (1) Den internationale organisation bemyndiges til at træffe bindende flertalsafgørelser; (2) den internationale organisation kan udstede love der har direkte retskraft over for borgere og virksomheder i medlemsstaterne (se fig. 2.3). I begge tilfælde fratages den stat der afgiver suverænitet nogle helt centrale magtbeføjelser.

Bindende flertalsafgørelser betyder at staten kan tvinges til at rette sig efter beslutninger som den selv har været imod. Som illustration kan nævnes at Danmark har valgt at stå uden for EU's overstatslige samarbejde på asylområdet. Hvis vi var med i dette samarbejde, kunne en fælles EU-beslutning betyde at en dansk regering mod sin vilje blev tvunget til at lempe på landets stramme indvandringspolitik og f.eks. opgive 24-årsreglen. Omvendt er Danmark med i EU's overstatslige miljøsam arbejde. Det har betydet at Danmark har skullet tillade tilsætningsstoffer i fødevarer som ellers har været forbudt. Men det overstatslige samarbejde betyder også at østeuropæiske medlemslande, der traditionelt har haft en meget ringe miljøbeskyttelse, tvinges til at gennemføre højere standarder.

At beslutninger truffet i internationale organisationer har direkte retskraft over for borgere og virksomheder i medlemslandene medfører at nationale parlamenter kobles ud af beslutningsprocessen. Det kan være at de har mulighed for at øve indflydelse i en startfase, men når beslutningen først er truffet, har de ikke længere nogen rolle at spille. Det vil sige at de love som det enkelte individ skal rette sig efter ikke længere i alle tilfælde er vedtaget af vedkommendes eget nationale parlament. En udstrakt anvendelse heraf har naturligvis store konsekvenser for parlamenternes magtposition og for den måde hvorpå vi hidtil har forstået vores demokrati.

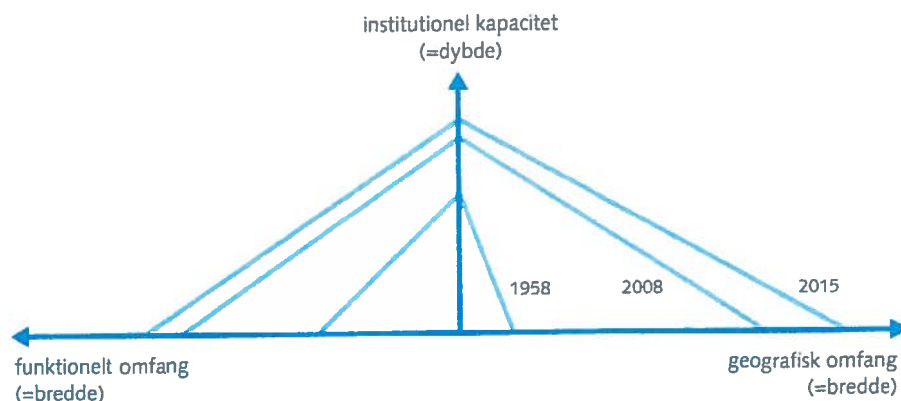
Langt de fleste internationale organisationer som Danmark er medlem af, er af mellemstatslig karakter. EU er den store undtagelse, og der findes heller ikke nogen organisation på verdensplan der er lige så overstatslig som EU. Forløberen for EU, Kul- og stålunionen fra 1952, regnes for verdens første overstatslige organisation. Andre organisationer har dog visse overstatslige træk. FN's sikkerhedsråd kan således træffe bindende beslutninger for medlemsstaterne, også selv om de ikke er medlemmer af Sikkerhedsrådet eller er blevet nedstemt (gælder ikke for stormagterne). Men der er i FN-systemet ikke – som inden for EU – et effektivt sanktionssystem der sikrer overholdelsen.

Breddeintegration vs. dybdeintegration

Man kan sige at denne sondring sætter kvantitet (mængde) over for kvalitet, hvor bredden vedrører kvantiteten og dybden kvaliteten af samarbejdet. Med breddeintegration tænkes på to kvantitative forhold: antallet af stater der er med i samarbejdet, og antallet af sagsområder der samarbejdes om. Jo flere stater og jo flere sagsområder jo mere bredde. Ofte er det kun et af de to forhold der refereres til med betegnelsen breddeintegration, og i de senere år har det mest været antallet af stater fordi spørgsmålet om optagelse af nye medlemmer har stået centralt i debatten om EU. Og det vil det fortsat gøre, bl.a. på grund af forhandlingerne om Tyrkiets mulige medlemskab.

Men bredde vedrører altså også antallet af sagsområder. Hvis f.eks. uddannelse og kultur i højere grad gøres til en del af samarbejdet, taler man om breddeintegration. En sådan udvidelse af samarbejdet bliver imidlertid først til dybdeintegration hvis samarbejdet på de nye områder får overstatslig karakter. Dybden vedrører som sagt kvaliteten, og det vil her sige hvor tæt man samarbejder. Jf. menneskelige relationer hvor man kan have mange og overfladiske venner (bredde) eller få og

FIGUR 2.4 Integrationens tre dimensioner

Markeringen på akserne er tegnet ud fra et skøn over integrationsudviklingen. Det gælder naturligvis især prognosen for 2015. Figuren viser at den kraftige forøgelse i antallet af medlemmer siden 1958 (den geografiske dimension) ikke har været og heller ikke forventes at blive fulgt op af en tilsvarende forøgelse af dybdeintegrationen (institutionel kapacitet). Bevægelsen på den lodrette akse fra 2008 til 2015 skal først og fremmest ses på baggrund af at Lissabon-traktaten – hvis den vedtages – vil medføre brug af flertalsbeslutninger på nye områder. Når bevægelsen ikke er større skyldes det at de nye flertalsregler knap nok kan siges at kompensere for de vanskeligheder med at træffe beslutninger der følger af det stærkt øgede medlemstal.

nære (dybde). Dybdeintegration bliver således synonymt med overstatsligt samarbejde, men modstillingen er her en anden end i foregående afsnit.

I debatten om EU er det en tilbagevendende diskussion om der er modstrid eller overensstemmelse mellem bredde- og dybdeintegration, navnlig når bredde forstås som optagelse af nye medlemslande. Argumentet for at der er modstrid er let at forstå: Jo flere medlemslande, jo sværere er det at blive enige, og så når man ikke så dybt i samarbejdet. Der har da også været en tydelig tendens til at tilhængere af den mellemstatslige integration har været stærkere fortalere for en udvidelse af medlemskredsen end tilhængere af den overstatslige integration har været. De sidste er bange for at samarbejdet bliver udvandet.

Andre mener ikke at denne sammenhæng gælder. Argumentet er her at når antallet af medlemmer øges, så vil der opstå et pres for også at øge de overstatslige elementer for

overhovedet at få samarbejdet til at fungere. Mest oplagt er det i denne forbindelse at indskrænke brugen af vetoet og i stedet udvide brugen af flertalsbeslutninger. Hvis det sker, vil breddeintegrationen have medført en dybdeintegration. Et eksempel på denne sammenhæng er de senere års store udvidelsesrunder. De har været brugt som hovedbegrundelse for indførelse af øget brug af flertalsbeslutninger i nye traktatændringer. Det gælder også i det nyeste forsøg på traktatændring, Lissabontraktaten fra 2007.

Statslig vs. ikke-statslig integration

Det er normalt stater man taler om når internationalt samarbejde beskrives. EU består således af stater, og det er samarbejdet mellem dem der som regel er i fokus når EU-integrationen diskuteres. Men som det allerede blev nævnt under omtalen af den globale integration, så kan enkeltpersoner og foreninger også indgå i en integrationsproces på tværs af

FIGUR 2.5 F

sikkerhed
udenrigskonk
værdier

Seks internationale
mer omtalt i teks
der ofte sondres
Men pilene viser
retlighedsdomst
WTO (se tekst ti
FN er tildelt Sikk
mellemstatslig o
men da den fik s
og New Zealand

grænserne. De
På den baggru
og ikke-statslig
Sondringen
tionen foregår
ringsniveauet
figuren). I real
sammenhæng
begge understø
ger f.eks. beslu
deres stater (st
beder i begge
handle mere n
tegration). Or
den øgede har
beslutter at af
Sammenka
ger sammen n
enkelte stat fo
gerings- og sa

FIGUR 2.5 Fremherskende integrationsformer i forskellige organisationer

	global		regional	
	mellestatslig	overstatslig	mellestatslig	overstatslig
sikkerhed	FN		NATO	
udenrigsøkonomi	WTO		OECD	EU
værdier			Europarådet	

Seks internationale organisationer er forsøgt placeret i skemaet, der medtager de tre første integrationsformer omtalt i teksten. Breddeintegrationen er her illustreret med de tre sider af et lands udenrigspolitik som der ofte sondres imellem. Organisationerne er placeret i det felt hvor de mest overvejende hører hjemme. Men pilene viser at de i hvert fald delvist også hører til andre steder. Europarådet har således en menneskerettighedsdomstol hvis afgørelser har direkte retskraft i medlemsstaterne. På samme måde har både FN og WTO (se tekst til figur s. 37) en delvist overstatslig karakter, hvilket hænger sammen med den magt der i FN er tildelt Sikkerhedsrådet og i WTO dens dommerpaneler. Omvendt er EU også i visse henseender en mellestatslig organisation. OECD var som udgangspunkt en regional, nordatlantisk organisation (OEEC), men da den fik sit nuværende navn i 1961, kom den også til at omfatte andre lande (bl.a. Japan, Australien og New Zealand).

grænserne. Det samme gælder virksomheder. På den baggrund sondrer man mellem statslig og ikke-statslig integration, jf. fig. 2.6.

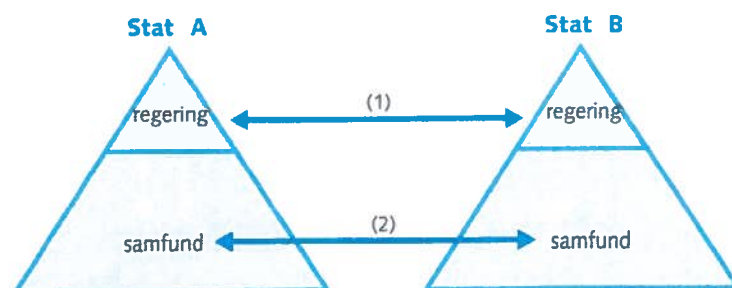
Sondringen søger at tydeliggøre at integrationen foregår på to forskellige niveauer: regeringsniveauet og samfundsniveauet (1 og 2 på figuren). I realiteten er der imidlertid nær sammenhæng mellem de to niveauer idet de begge understøtter hinanden. Hvis to regeringer f.eks. beslutter at afskaffe tolden mellem deres stater (statslig integration), vil virksomheder i begge stater sandsynligvis begynde at handle mere med hinanden (ikke-statslig integration). Omvendt kan det tænkes at det er den øgede handel, der fører til at regeringerne beslutter at afskaffe tolden.

Sammenkædningen af de to niveauer hænger sammen med at der også inden for den enkelte stat foregår en påvirkning mellem regerings- og samfundsniveauet (de stiplede

pile på figuren). Det kan således være virksomheder, interesseorganisationer eller medier der presser på for yderligere statslig integration, ligesom det kan være regeringen der gennem lovgivning søger at lette den ikke-statslige integration, f.eks. ved at fremme engelskundervisningen i skolerne.

Samarbejdet mellem de nordiske lande bliver ofte fremhævet som eksempel på en vidt fremskreden ikke-statslig integration. Integrationen er her groet frem nedefra i kraft af et sprogligt og kulturelt fællesskab, og der er så først efterfølgende skabt nogle forholdsvis svage fælles institutioner på regeringsplan, først og fremmest Nordisk Råd. I modsætning her til er EU i høj grad blevet skabt ovenfra – af regeringerne, og det er måske en af organisationens største problemer i dag hvor den folkelige opbakning til at videreudvikle integrationen har vist sig at være forholdsvis beskedent.

FIGUR 2.6 Forskellen mellem statslig og ikke-statslig integration

De fleste regeringer er ivrige for at komme videre, men de synes at have glemt deres befolkninger på vejen, jf. den møjsommeligt udarbejdede forfatningstraktats skæbne.

Men man skal ikke glemme at EU-integrationen, som den har formet sig i de senere årtier, har skabt et mylder af nye bånd på samfundsniveau mellem medlemslandene. Studenterudvekslinger, virksomhedsfusioner, arbejdskraftvandringer – alt sammen resultater af integration på regeringsniveau, men med utallige konsekvenser for det enkelte menneske inden for EU. Hertil kommer at EU's stigende politiske betydning har resulteret i dannelsen af et stort antal tværnationale grupper og foreninger der søger at påvirke beslutningsprocessen i EU's hovedorganer. Det gælder lige fra de nye europartier til erhvervslivets mange lobbygrupper og fælleseuropæiske lærersammenslutninger. Alt sammen er det med til at skabe et mere fast fundament under den statslige integration der af og til kan synes at være i krise.

Økonomisk og politisk integration

En sidste sontring vedrører indholdet i den integration der finder sted. I mange år efter grundlæggelsen var det almindeligt at hævde at EU – trods motiverne bag oprettelsen – hovedsageligt var et økonomisk samarbejde mellem europæiske stater. Det som vi i dag kalder EU hed oprindeligt EEC (European

Economic Community), og i Danmark gik det under betegnelsen Fællesmarkedet. Selv om der i 1960'erne var sket et navneskifte til EF (Europæiske Fællesskaber, på engelsk EC = European Communities) drejede den store debat i Danmark i begyndelsen af 1970'erne sig om vi skulle sige ja eller nej til Fællesmarkedet. Det var udtryk for at man i Danmark – i hvert fald fra tilhængerside – ønskede at betragte det daværende EF som et rent økonomisk samarbejde, men et langt stykke af vejen afspejlede det også realiteterne.

Den kul- og stålunion som det hele startede med i 1952, var i substansen et forsøg på at samordne to erhvervssektorer på tværs af medlemslandenes grænser, og drejede sig altså i udpræget grad om økonomi. Og da så grundlaget for det nuværende samarbejde blev lagt med Rom-traktaten i 1957, var de vigtigste umiddelbare mål også først og fremmest økonomiske (se boks): skabelsen af en toldunion (se herom fig. 2.7), sikring af arbejdskraftens og kapitalens frie bevægelighed, vedtagelse af en fælles landbrugspolitik. Det sidste blev gennemført i 1962, og toldunionen var en realitet i 1968. Da Danmark blev medlem i 1973 var der i vidt omfang stadig tale om økonomisk integration.

Det man forstår ved økonomisk integration, er omfattet af de tre første led i skemaet gengivet i fig. 2.7. Man var i 1970'erne nået langt på dette område, men et ægte fællesmar-

Rom traktat

Artikel 3. Med de mål for øje skal i tingelser og i det denne Traktat, i a) ophævelse, m og kvantitative r udførelse såvel so med tilsvarende b) indførelse af c) handelspolitik o c) fjernelse af hi lighed for perso mellem medlem d) indførelse af e) rådets, e) indførelse af e) rådet, f) gennemførelse konkurrencen it indføres,

led var først etat det indre marke tidlig havde man get for på den po ter de to sidste le at der bag den øl tiden havde ligge allerede tilfældet vis bagvedligge lang mellem Tysl traktatens præar deltagerne" er be for en stadig snæ pænske folk". For lang videregåen se på det økono re handelen og a samarbejde meller Gennemførel politik i 1960'eri de konkrete skri

Rom-traktatens artikel 3

Artikel 3. Med de i foranstående artikel nævnte mål for øje skal Fællesskabets virke under de betingelser og i det tempo, som er foreskrevet i denne Traktat, indebære:

- a) ophævelse, medlemsstaterne imellem, af told og kvantitative restriktioner ved varers ind- og udførsel såvel som af alle andre foranstaltninger med tilsvarende virkning,
- b) indførelse af en fælles toldtarif og af en fælles handelspolitik over for tredjelande,
- c) fjernelse af hindringerne for den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital mellem medlemsstaterne,
- d) indførelse af en fælles politik på landbrugsområdet,
- e) indførelse af en fælles politik på transportområdet,
- f) gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrøjes,

led var først etableret med gennemførelsen af det indre marked i 1990'erne (se kap. 5). Samtidig havde man imidlertid også for længst taget fat på den politiske integration, der omfatter de to sidste led i figuren. Og man kan sige at der bag den økonomiske integration hele tiden havde ligget et politisk formål. Det var allerede tilfældet med Kul- og Stålunionen hvis bagvedliggende formål var at forhindre krig mellem Tyskland og Frankrig. Og i Romtraktatens præambel (indledning) hed det at deltagerne "er besluttet på at skabe grundlag for en stadig snævrere union mellem de europæiske folk". Formålet med EU var fra starten langt videregående end blot at åbne grænserne på det økonomiske område og dermed lette handelen og andre former for økonomisk samkvem mellem medlemslandene.

Gennemførelsen af den fælles landbrugs- politik i 1960'erne var i virkeligheden det første konkrete skridt mod en højere grad af po-

g) anvendelse af fremgangsmåder, der muliggør en samordning af medlemsstaternes økonomiske politik, og som gør det muligt at modvirke uligevægt på deres betalingsbalancer,

h) indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger i det omfang, dette er nødvendigt for fællesmarkedets funktion,

i) oprettelse af en europæisk Socialfond med henblik på at forbedre arbejdstagernes beskæftigelsesmuligheder og bidrage til en højnelse af deres levestandard,

j) oprettelse af en europæisk Investeringsbank, der har til formål at lette Fællesskabets økonomiske ekspansion gennem skabelsen af nye ressourcer,

k) associering af de oversøiske lande og territorier med henblik på at forøge samhandelen og på i fællesskab at fremme den økonomiske og sociale udvikling.

litisk integration. Hvor den økonomiske integration først og fremmest er karakteriseret ved afskaffelse af bestående regler med det formål at lette samkvemmet (også kaldet negativ integration), så er den politiske karakteriseret ved at man inden for et område bliver enige om nye regler, der sikrer en fælles styring af området (også kaldet positiv integration). Og det sidste er netop tilfældet med landbrugspolitikken, der bl.a. indeholdt fastsættelse af fælles priser på landbrugsvarer.

Da Danmark blev medlem var en række andre former for politisk integration ved at blive gennemført eller var på tegnebrættet. Det gjaldt både vedrørende udenrigspolitikken og den økonomiske union (se videre kap. 5). I første omgang nåede man ikke særlig langt på disse områder, men ambitionen om at nå videre har hele tiden været der hos en række af medlemslandene, især de seks oprindelige, og mange af kampene inden for EU

FIGUR 2.7 Fra økonomisk til politisk integration

	Ingen told eller kvotaordninger mellem medlemslande	Fælles ydre toldmur overfor tredjelande	Fri bevægelse for produktionsfaktorer	Harmonisering af økonomisk politik + fælles valuta og centralbank	Fælles styring af økonomisk politik + fælles udenrigspolitik
1. Frihandelsområde	✓				
2. Toldunion	✓	✓			
3. Fællesmarked	✓	✓	✓		
4. Økonomisk union	✓	✓	✓	✓	
5. Politisk union	✓	✓	✓	✓	✓

Fra pkt. 3 til pkt. 4 bevæger man sig fra økonomisk til politisk integration. Den politiske integration kan altså godt vedrøre økonomiske forhold. Det afgø-

rende er at der etableres en fælles politik på et område, altså skabes fælles regler som grundlag for en politisk styring.

har stået om hvor langt man skulle gå m.h.t. den politiske integration. Tilhængerne af mere politisk integration vandt det største slag med vedtagelsen af Maastricht-traktaten i 1993. Hermed blev den økonomiske union for alvor sat på skinner, og EF kom nu til at hedde EU – Den Europæiske Union.

3 EU – organisation eller statsdannelse?

Der findes mange slags diskussioner vedrørende EU, men ingen er mere grundlæggende end spørgsmålet om hvilken slags enhed EU bør være.

Vi betragter normalt i Danmark EU på linje med andre internationale organisationer vi er medlemmer af, som f.eks. FN, NATO og OECD. Men i realiteten adskiller EU sig væsentligt fra de andre. EU er langt mere overstatslig og – bortset fra FN – langt mere omfattende hvad angår de emner den beskæftiger sig med. Med andre ord: EU er vidt fremskred-

den både hvad angår dybde- og breddeintegrationen, og hermed adskiller den sig fra hvad der normalt kendetegner internationale organisationer.

På den anden side kan EU heller ikke rubriceres som en egentlig stat. Hertil er den politiske integration ikke gået vidt nok. Især mangler der en fæleseuropæisk regering og en EU-forfatning. Indtil videre er unionen baseret på en traktat mellem et antal medlemslande og ikke som i den danske stat på en grundlovstekst der regulerer forholdet mellem et antal borgere og myndighederne. Som det ser ud i dag er EU en mellemting mellem en organisation og en stat (jf. fig. 2.8).

Muligvis vil denne tilstand blive ved at gælde i lang tid fremover. Men der er kræfter der trækker både i den ene og den anden retning (jf. pilene i figuren). De viser sig når det jævnligt diskuteres om EU hovedsageligt skal være et mellemstatsligt samarbejde som andre internationale organisationer, eller om EU skal udvikle sig til en forbundsstat som vi kender det fra USA og Tyskland.

FIGUR 2.8 EU

internat

Konføderation: Et har bevaret deres til andre internati onen indgået t Enhedsstat: Stat n weau.

I kampen for EU indgår navnli hedsprincippet : reglen allerede e (2) EU skal kon omiske integratio Med disse krav g lemstatslige inte tioner der lå t der blev grundla de i 1950'erne. N der i lang tid har mark og Storbri stærk grobund (gelder i en rækk 2004 og 2007. H tion vinder frem længere i så høj j postmoderne tr

Som et modst position står der helt karakteren a ganisation og bli ælse. Der er næj forestiller sig EU